

Sygn. akt IV KO 55/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie z zażalenia **R. D.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w C.

z dnia 3 lutego 2017 r. w sprawie PR 1Ds. [...]

o umorzeniu śledztwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 26 września 2018 r.

wniosku Sądu Rejonowego w J.

o przekazanie na podstawie art. 37 k.p.k. sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej w J. postanowieniem z dnia 3 lutego 2017 r., sygn. akt PR 1 Ds. [...], na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umorzył śledztwo w sprawie „niedopełnienia w okresie maja 2015 roku do czerwca 2015 roku w M. obowiązków przez prokuratorów Prokuratury Rejonowej w M. poprzez uniemożliwienie R. D. zapoznania się z aktami sprawy o sygn. 1Ds. [...] jako stronie postępowania i działania tym na szkodę interesu prywatnego w/wym.”, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. – wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Do złożonego przez R. D. zażalenia na to postanowienie nie przychylił się prokurator i przekazał je do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M. z wnioskiem o nieuwzględnienie zażalenia. Wobec wniosku sędziów Sądu Rejonowego w M. o

wylączenie ich od rozpoznania sprawy z zażalenia R. D., Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 17 stycznia 2018 r., sygn. akt VII Ko [...], wyłączył sędziów Sądu Rejonowego w M. od rozpoznania sprawy i przekazał ją do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J.

Tenże Sąd postanowieniem z dnia 30 maja 2018 r., sygn. akt II Kp [...], na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego „o przekazanie sprawy do innego sądu równorzędnego poza region [...]”. W uzasadnieniu przytoczył pisemne wystąpienia R. D., który zarzucił brak obiektywizmu i bezstronności sędziom Sądom Rejonowym w J., C., X. i M., podnosił, że „tworzone od 20 lat kolejne sprawy są następstwem szeregu zaniechań i mataczenia przez sędziów i prokuratorów”, że „w wyniku zмовы sędziów i prokuratorów nie ma możliwości obrony swoich praw” i domagał się przeniesienia sprawy do innego sądu poza [...]. Występujący z inicjatywą Sąd, przekonując, że takie postąpienie byłoby zasadne, wskazał m.in., że „okoliczność podniesiona przez pokrzywdzonego R. D. tj. brak obiektywizmu i bezstronności przywołanych we wniosku Sędziów Sądom Rejonowym w J., C., X., M. uzasadnia wystąpienie z wnioskiem w trybie art. 37 k.p.k., albowiem rozpoznanie zażalenia zgodnie z właściwością miejscową przez Sąd Rejonowy w J. mogłoby skutkować powstaniem w opinii osób postronnych przekonania o niemożności bezstronnego rozstrzygnięcia sprawy” oraz że „konieczność przeprowadzenia dalszych czynności procesowych m.in. z sędziami orzekającymi w sprawach karnych, może w opinii społecznej wzbudzić wprawdzie bez wątpienia mylne, ale ze wszech miar realne przekonanie, o rozpoznaniu tej sprawy w sposób nieobiektywny”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w J. nie zasługuje na uwzględnienie. Chociaż wymieniony Sąd przywołał liczne orzeczenia najwyższej instancji sądowej wydane na gruncie art. 37 k.p.k., to nie sposób uznać, że którekolwiek z nich rzeczywiście wspiera pogląd o konieczności przekazania przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. W szczególności Sąd Rejonowy nie wyciągnął należytego wniosku z orzeczeń, w których akcentowano, że należy eliminować sytuacje, które w społeczeństwie mogłyby stwarzać nawet mylne, jednak podjęte w oparciu o racjonalne przesłanki

przekonanie, iż w sądzie właściwym miejscowo nie ma wystarczających warunków do rozpoznania sprawy w sposób w pełni obiektywny. W uzasadnieniu postanowienia brak jest przekonującego wyводу co do racjonalności wspomnianych przesłanek na gruncie przedmiotowej sprawy, w każdym razie nie sposób uznać za taki cytowany fragment, z którego wynika, iż samo twierdzenie R.D. o braku obiektywizmu i bezstronności m.in. sędziów Sądu Rejonowego w J. może skutkować powstaniem w opinii osób postronnych przekonania o niemożności bezstronnego rozstrzygnięcia sprawy przez ten Sąd. Idąc tym tokiem rozumowania należałoby uznać, że zawsze wtedy, gdy zainteresowana rozstrzygnięciem osoba podda w wątpliwość, choćby oczywiście bezzasadnie, obiektywizm sędziów właściwego sądu, względ na ewentualne reperkusje społeczne takiej supozycji przemawia za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi. Takie podejście do zagadnienia trzeba zdecydowanie odrzucić i podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie wskazuje się na wyjątkowy charakter przepisu art. 37 k.p.k., jako dopuszczającego możliwość odstąpienia od fundamentalnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo (w tym wypadku sąd wyznaczony w trybie art. 43 k.p.k.). Wypada przy tym zauważyć, że wniosek Sądu Rejonowego w istocie zmierza do skorygowania postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 stycznia 2018 r., który, chociaż było to dopuszczalne, nie uznał, by konieczne było przekazanie sprawy sądowi położonemu poza regionem [...].

Nie jest jasne, dlaczego za przekazaniem sprawy innemu sądowi miałyby przemawiać „konieczność przeprowadzenia dalszych czynności procesowych m.in. z sędziami orzekającymi w sprawach karnych”. Sąd występujący z wnioskiem twierdzenia tego nie umotywował, co byłoby celowe choćby dlatego, że zażalenie wniesione przez R.D. dotyczyło umorzenia śledztwa w sprawie niedopełnienia obowiązków przez prokuratorów, a nie przez sędziów. Nie wytłumaczył, o jakie konkretnie czynności chodzi, jak też dlaczego okoliczność, że miałyby być prowadzone z sędziami orzekającymi w sprawach karnych powinno eliminować z rozpoznania zażalenie Sąd Rejonowy w J.

Wskazać wreszcie należy, że samo niezadowolenie strony z rozstrzygnięcia i jej przekonanie, jak w rozpatrywanym przypadku, o „zmowie i mataczeniu” sędziów

i prokuratorów nie powinny prowadzić do wydania decyzji, o której mowa w art. 37 k.p.k. również dlatego, że nie służyłaby ona wytwarzaniu w społeczeństwie przekonania o bezstronności sądów, lecz przeciwnie, mogłaby budować przekonanie o łatwości manipulowania ich właściwością (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 20; z dnia 18 marca 2010 r., III KO 19/10, LEX nr 577213; z dnia 27 listopada 2013 r., IV KO 87/13, LEX nr 1396789; z dnia 16 marca 2017 r., IV KO 14/17, LEX nr 2248740; z dnia 16 stycznia 2018 r., V KO 112/17, LEX nr 2248740).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.